

Universal Declaration of Human Rights - Urarina

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

"Niha chatohanai ne, raotojoein itarai rucuecuruha ne jaannu", nain aitiin laeneratecure La Asamblea de las Naciones Unidas canaacaanu que, cana temurau nenacauru-cocoinanacaihuri 10 janoniha disiembere ne bana, 1973 ajaanaa ne bana. Nitohaneein ichacuruhane baihate aitoroatecure cana temurau nenacauru-cocoinanacaihuri itolere sacutaain escoela cuhane ereretaain beebejeuruha satiin nerelanacaauru leiijiin inejeein cautelanaalane coina.

SATIIN CAA CHAURUATANE QUE NENACAAURU CACHAAURU RAI RAUHI

Nunue

Satiin, cachaauru raite ne rauhi. Nii jaun, nainiheique ereein nihacane jaannu, jiniiquiin, raotojoein, ita cailichanaa coauquelanaala, rauhij iriin nena j erichaache ne. Nitohanai coitucuhin neniha cachaauruna jaunte, ita cailichairiin nihane, ichaoore cachaauru. Nii jaunna, neruujiha saain, itolere cachauru ne jerichaanu; itolere raotojoein ichaohin aúihanein, niicha esenetai esenetaain, niicha coacui que ereerejeein, naojoaain niha cachaauru ne jerichaanu.

Saain acaauru cachaauru coroatajanemii, saain itolere gobiernooru, nabana aiha nejerateein, naojoaain niha rai cachaauru ne coataa.

Caohachaain ita coaraain, naojoaain neeuruhine leeocho gobierno aina itolere caa chauruatane sacutaain nenacaauru gobiernooru.

"Caohatoha naain jeriha laurilaurichuru nenacaauru gobierno, caa canaacaanu aitojoan que na jaun, uain caohachaain cachaauru coroataj anecurumii te, caoachaain neruujeein neeuruhine.

"Caohatoha carai," naain ereuri gobiernooru, esiahen rauhijiriin, caa aitocaaanu ne rijijiein tonoraain ichacurumiite raotojoein jianacoo nena nainecurumii, saain rai cachaauru.

Nii jaun te, caohachae saain itolere neein coitucuruha saain cachaauru ne caohachae, rauhij iriin ichacuruhane coina.

CARITIIN TE AITUCURE LAURILAURICHURU CAJE UNACAAURU CURAANAACURU ITA TAOJIAIN

Nii jaun, itolere sacutaain cachaauru relauruhinete, coitucuhin, "Naojoaain te chuisi ne cana rai rauhi," naain coticuuruhine cachaauru laurilaurichuru nenacaauru. Nitohaneeinte, jeraaen cuujuein nitohaniha cureein.

Articulo 1.

Ita rijicha itolere cache. Aihana jaun, ita belaaain, naojoain neeuruhine laurilaurichuru nenacaauru aina itolere cachaauru.

Articulo 2.

Satiin cachauru raite ne, jericha nejeein acaauru rai rauhi, ita jeloona cuhin. Nii jaun, nihe chatohanein, jichojoai, bacauha, ijiaen, jorio, batirichuru, coriqui neba, cailichai cache, cocoamo, shipibo, acoarona, saain niichuru te jericha nejeein ne, acauru rai rauhi.

Articulo 3.

Aihana jaunte ne, satiin cachaauru rai rahui, raotojoein rohecaeraelanaala, jerihane tocohanein ichaoha cache ne coina.

Articulo 4.

Aihana jaun, nijiaonriha atebihaen rai cha que erenaa rijitiin, namute cache letoain niha cachaaurune.

Articulo 5.

Jiaonriha chunei cacha cunaitain, naojoain neeuruha cocoainanacaihurine.

Articulo 6.

Cha rijijiein teein ti neseeu nenacaauru que suujua acateein caohachaaain raaure. Nii rijijiein chu joanreein nirjlleln nenacaauru cachaauru-nuna cocoaicha naojoain que suujua acateein caohachaaain coaraain naojoain neeuruhine cocoainanacaihuri.

Articulo 7.

Joaenreein cacha, niha acaauru rai chatohanai ine, cocoainanacaihuri rai ereeuruhinete, acaauru coroatajanemii cocoainanacaihuri te aitoha caa rauhi ne rijjlleln neine cachaauru rai rauhi.

Articulo 8.

Rauhijiriin caa erenaa tonoraain ichacureniha cocoainanacaihurine acaaru curaanaa rai beeuruhine cachaaaurute, rucuecuruhine acaauru aina acaauru curaanaa.

Articulo 9.

Jiaonriha, atiin joanreein leera colane cacha mucuhin caresero cuhane teein, naojoain neeuruha cocoainanacaihurine. Chaen chu, coa nii natane caje sitaaln, leeocho ataneu letoauruha cocoainanacaihuri, joanreein leera colane.

Articulo 10.

Satiin cachauru raite ne rauhi, casetecaa cocoainanacaihurine ajiiniha ereein naojoaunruha en coina. Baaso ichaain, chatohaneein cacha basijiauhin naojoaain neeuruha cocoainanacaihurine leeocho cocoainanacai, n ii cocoainanacai arai nihei, que rucuerateeuruhine cachaauru. Chaen chu chatohaneein cocoainanacaihuri rai chatohaneein ichaain asijiauhin, naojoaain niha cacha ne, jericha nejeein leeocho cocoainanacai, nii cacha arai nihei cocoainanacai que rucuerateeuruhine. Chaen nii neruujue bana, aonaa ne coina turuha cacha ne, jiaonriha sitaain, naojoaain niha cocoainanacai te neruujia nii ine aonaain, neeuruhine cachaauru.

Articulo 11.

1. Caohachaaai, rucujuelanaala cacha casetecaain niha cocoainanacai ine. Caohachaaain coitucuhin, "Esihaen te chuhisi, baaso ichae," naain caohachaaain coitucuera lanaala joanreein cacha casetecaain niha cocoainanacaine caohachaaai.

2. Jiaonriha jaiti cocoaerae nihane jana chatohanai ichaa cacha ne mucuhin neeuruha cocoainanacaihurine.

Articulo 12.

Satiin cachauru coaramii cocoainanacaihuri. Nabana leiijiin cacha nenajau turuhin roecanaa coacuhin ninahuene. Aca te naojoaain, n e chu aansaainein ne, "naain joanreein que ereein ita roecanaa coacuhin naojoaain neeuruhane, nabana cocoainanacaihuri netonai nii esenetaain, cacha roecanaa coacuruha ne coataa. Jiaonriha chu chaen, leiijiin cacha rai, letono quiricha raain, coaraain naojoaunruha nejelaauru ne.

Articulo 13.

1. Niha rauhi, satiin cacha rai, chunijiu ichaonaa jerihana jaun ichaoha ne coina.

2. Chaente chu ne, satiin cachaauru rai rauhi, chunijiu atane cuhin ichaonaa jeriha ne ichaoha cuuruha ne coina. Chaen te chu ne, acaauru rai rauhi, jeliha natane caunaa jerecuruha ne, caauruha ne coina.

Articulo 14.

1. Niha rauhi, niha roecaera natane ne, chunijiu nejelau atane cuin raotojoein ichaaouruha cachaauru ne jaan nu.

2. Jana, chatohaneein soserena neein, asijiauto neein, naojoaain niha cache ne, nihei rai rauhi, nejelau atane cuhin soroha ne coina.

Articulo 15.

1. Satiin cache rai te ne rauhi, nataneu-nenacaauru laurijira niha ne baiha nejelau atane nenacaauru laurijira niha cuha cache ne.

2. Niichuru jericha nejeein nataneu caoachaain coaracuruha naraichuru ne rijijiein caoachaain coaracurumii nejelau atane nenacaauru.

Articulo 16.

1. Niha rauhi, ita rijijiein ichauhena neeuruhane, ene aina ita raain naajoaunruha cacheaauru ne jaan nu. Jericha nejeeinte quicha rai niha rauhi ne rijijiein, ne, enecuru rai rauhi. Coa chu chaen, chatohaneein bacauha, cocoamo, ijaen, naajoaainejeein ranaa jeriha joenreein, ene, quicha, naajoaaine, coa caohateeuruha.

2. Aca jeria ne jana, jereniha nii ene ne jana, raa cache ne, caohachaai.

3. Ene raain niha quicha ne, coaracurumiin cocoainanacaihuri; nabana charijieinejeein ita que nererojoecaain ita jianecuruha ne coataa.

Articulo 17.

1. Satiin cachauru rai te ne rauhi, rai rucuheleeuru, rai atane, naajoaain erora neein niha ne coina.

2. Chaen chu, joenreein coreniha rai rucuheleeuru, rai atane, naajoaain caje sitaanaa nainihei cache, nihei cocoainanacaihuri niha natiin.

Articulo 18.

Niha satiin cachauru rai rauhi, Cana Coaunera ere esenetaain tonorana jeriha ne, tonoraauruha jianacoo neein cha que tonajelanaala ne coina.

Articulo 19.

Niha chu chaen rauhi cacheaauru rai, niicha coacui, cachauru rai beein, naajoaunruha ne coina. Nainihei nii coreniaa acaauru mucuhin niha cocoainanacaihuri ne.

Articulo 20.

1. Niha chu chaen, cacheaauru rai rauni ita taojiaain chaelai que ereereena jerecuruha ne, ichacuruha chaelai que tonajelanaalane coina.

2. Niha chu chaen, cacheaauru rai rauhi, ita taojieraauru aina nena jereniha ne, cuheniha ne coina.

Articulo 21.

1. Niha chu chaen, cacheaauru rai rauhi, necoriha cocoainanacaine jerecuruha ne, "Aca aca nemii", naain leiijin coaraain aca jeriha cacheaauru ne aca cocoainanacainein neme.

2. Niha cacheaauru rai rauhi, "Aca aca nemii," naain ereeuruha saain cacheaauru ne coina.

3. [Missing?]

Articulo 22.

Niha satiin cacheaauru rai rauhi, reroecaerae lanaala, raotojoein neeuruha cacheaauru ne coina. Niha acaauru reroecaera ne, acaauru coroatajaneine acaauru gobierno.

Articulo 23.

1. Niha chu rauhi amihaniha cachaauru ne coina. Niicha rautaa amihanenaa coaraain que amihaneuruha cachaauru ne coina. Niicha rautaa amihanenaa coaraain que amihaneuruha cachaauru ne coma.
2. Chaen chu, ita rijijiein amiania cache ne, ita rijijiein core raauruha ne te, caohachae.
3. Raujiaain caohachajeein canaauruhine amihanenacaurute, raotojoein sinij iera aina jiniiquiin, bereecuru aina raotojoein ichaauruhine chacaauru.
4. Niha chu cachaauru rai rauhi, niha chatohanai, ne, ita taojiaain jiniiquiin fatoroon aina rucuecuruha ne coina.

Articulo 24.

Niha chu rauhi, le janonaa cuhane nesuruhin basijijin nebetacaain naajoaain neuruha cachaauru en jaan nu. Niha chu cachaauru rai rauhi carajaain amihaneuruha ne, acaauru rai nebetacanaa tiha fatoroon core aina ne coina.

Articulo 25.

1. Niha chu chaen rauhi, biinaa, camotojoe, canaanaiuru, cunaitenacauru, naajoaihurri coroatajaniha gobierno ne coina. Nabana escoela que lanaain, nabana itolere que lanaain neuruha itolere cachaauru ne coataa.
2. Chaen chu, leeochoauru coroatajaniha ne amuritoheriin, jelai neein canaanai siirichaauru enecuru coroatajaneine, nii beree aina curuaecaain gobierno. Chaen chu ujuateje rijijiein, nenacauru canaanaiuru coroatajaneine gobierno.

Articulo 26.

1. Niha satiin cachaauru rai rauhi, core colane nirijiein nerelaain naajoaain, quiricha inain naajoaain niha cache ne coina.
2. Chaen escoela cuhane nerelaauruhine itolere que, raotojoein j iniiquiin, ichaonaa nijianai que, nerelaauruhine te, joenreein bacauha aina nia natiin, raotojoein ichaauruhine.
3. Niha rauhi, bereecuru rai, niicha rautai escoela coaraain, cuu bereecuru tein naajoaain niha inacauru ne jaan nu.

Articulo 27.

1. Niha chu chaen, cachauru rai rauhi, niha besta ne, niha chatohanaine, ita taojiaain, naajoaain neuruha cachauru ne, cunaa jerei cuhin, naajoaan ne coina.
2. Niha rauhi, cachaauru rai, chatohanai niicha coitucui ichaain que necoreteein core raa cachaauru ne coma.

Articulo 28.

Satiin cachaauru rai te ne rauhi, esihaen raujiriin caa rauhi cuhane aitoha ne rijijiein.

Articulo 29.

1. Chaen chu, ita coroatajaneeuruhine cachaauru, ita acatiha tacaain.
2. Nihei, chunei cache rai rauhi, leeocho cache rai rauhi que nererojoeaain niha cache ne jaan nu.
3. Chaen chu, nainihei caa icharaauru aina nererojoeaain niha cachaauru ne jaan nu.

Articulo 30.

Nainihei chu, chunei gobierno, atane curuanaa, naajoaain niha natiin, caa rauhi ichara nichaanu ne aina nererojoeaain neuruha ne jaan nu.